

Я стою біля вікна цього великого будинку на півдні Франції, і на землю спадає ніч. Ніч, що веде до найжахливішого ранку в моєму житті. У мене в руці склянка, біля ліктя — пляшка. Я дивлюся на своє відображення в щораз темнішому блиску віконного скла. Відображення видовжене й схоже на стрілу, біляве волосся виблискує. Таке обличчя, як у мене, ви бачили безліч разів. Мої предки завоювали континент, пробираючись крізь смертоносні рівнини до океану, що відійшов від Європи в темніше минуле.

До ранку я, мабуть, буду п'яний, проте це нічого не змінить: я однаково сяду на потяг до Парижа. Потяг буде такий самий; люди, які боротимуться за комфорт і навіть гідність на дерев'яних сидіннях третього класу із прямими спинками, будуть такими самими; і я буду такий самий. Ми вирушимо на північ такою самою мінливою сільською місцевістю до туманного й дощового Парижа, залишивши позаду оливкові дерева, море й усю велич південного грозового неба. Хтось поділиться зі мною сендвічем, хтось запропонує ковток вина, хтось попросить у мене сірника. Люди тинятимуться коридорами зовні, виглядатимуть з вікон, заглядатимуть до нас. На кожній зупинці новобранці в мішкуватих

коричневих уніформах і кольорових головних уборах відчинятимуть двері купе й питатимуть: «*Complet?*»². Ми всі, наче змовники, кивнемо, злегка усміхаючись одне одному, а вони продовжать свій шлях крізь потяг. Двоє чи троє з них опиняться перед дверима нашого купе, кричатимуть один на одного хрипкими голосами, лятимуться й палитимуть свої смердючі армійські цигарки. Навпроти мене сидітиме дівчина, якій буде невтямки, чому я з нею не фліртую, і яку дратуватиме присутність новобранців. Усе буде так само; тільки я буду незворушнішим.

Сільська місцевість сьогодні теж незворушна – вона проглядається крізь моє відображення на склі. Цей будинок розташований на околиці маленького літнього курорту – наразі безлюдного, оскільки сезон ще не розпочався. Він стоїть на невеликому пагорбі, звідки видно вогні міста й чути шум моря. Ми з Геллою, моєю дівчиною, орендували його кілька місяців тому з Парижа, вибравши за фотографіями. Минув уже тиждень, як вона поїхала. Зараз вона у відкритому морі, на зворотному шляху до Америки.

Я так і бачу її – дуже елегантну, напружену й сяйливу, оточену світлом, що заливає салон океанського лайнера; вона занадто швидко п'є, сміється й задивляється на чоловіків. Так я з нею й познайомився у барі в Сен-Жермен-де-Пре – вона пила і задивлялася, і саме тому я її вподобав: мені здалося, що з нею буде весело проводити час. Ось так усе й почалося; ось і все, що це для мене означало. І навіть зараз, після всього, що сталося, я не певен, чи це колись означало для мене щось більше. Не думаю, що й для неї це колись насправді означало щось більше, – принаймні поки вона не вирушила до

² Повне? (з фр.).

Іспанії й, опинившись на самоті, не замислилася, чи справді вічна випивка й споглядання чоловіків були саме тим, чого вона хотіла від життя. Але на той час було запізно: я вже був із Джованні. Перед тим як вона поїхала до Іспанії, я попросив її вийти за мене; вона засміялася, і я засміявся, однак усе це якимось чином стало для мене серйознішим, і я наполіг. Тоді вона сказала, що їй треба поїхати й подумати про це. Того останнього вечора, коли вона була тут, востаннє, коли я її бачив, вона збирала валізу, і я сказав, що кохаю її, і змусив себе в це повірити. Проте зараз я запитую себе, чи була то правда. Тоді я, без сумніву, думав про наші ночі в ліжку, про ту особливу невинність і довіру, які ніколи вже не повернуться і які робили ці ночі такими приємними, такими не пов'язаними ні з минулим, ні з теперішнім, ні з чимось прийдешнім, ні взагалі з моїм життям, оскільки мені не треба було брати за них жодної відповідальності, крім суто механічної. Ці ночі ставалися з нами під чужоземним небом, без сторонніх очей, безкарно – саме цей останній факт і згубив нас, адже немає нічого нестерпнішого за щойно здобуту свободу. Гадаю, саме тому я попросив її вийти за мене: щоб мати берег, до якого можна пристати. Певно, саме тому вона й вирішила в Іспанії, що хоче вийти за мене. Але люди, на жаль, не можуть вигадувати собі береги, коханих і друзів, так само, як не можуть обирати батьків. Їх дає і забирає життя, і найскладніше – це сказати життю «так».

Коли я сказав Геллі, що кохаю її, я також думав про ті дні, коли зі мною ще не сталося нічого жакливого й непоправного, коли інтрижка була лише інтрижкою. Відтепер же, із цієї ночі, з наближенням цього ранку, хай у скількох ліжках я опинюся між своїм сьогоднішнім та останнім ложем, я вже ніколи не

зможу завести ті пікантні хлоп'яцькі інтрижки, які насправді, якщо вдуматися, є не чим іншим, як вищою або, у будь-якому разі, претензійнішою формою мастурбації. Люди надто багатогранні, щоб ставитися до них так легковажно. Я надто багатогранний, щоб мені можна було довіряти. Якби це було не так, я б не був сьогодні сам у цьому домі. Гелла не була б у відкритому морі. А Джованні не мав би ось-ось – будь-якої миті між цією ніччю й ранком – загинути на гільйотині.

* * * *

Зараз я каюся (якщо це взагалі має хоч якийсь сенс) в одній конкретній брехні серед багатьох брехень, які я казав, якими жив і в які вірив. Це та брехня, яку я сказав Джованні, проте так і не спромігся змусити його в це повірити: що я ніколи раніше не спав із хлопцем. Я спав. І вирішив, що більше ніколи не буду. Є щось неймовірне в тому сценарії, який я прожив: бігти так далеко, так важко, навіть перетнути океан – лише для того, щоб виявити, що собака заритий у мене на задньому підвір'ї. Підвір'я тим часом стало меншим, а собака виріс.

Я не згадував про того хлопця, Джої, багато років, але цього вечора бачу його досить чітко. Це сталося кілька років тому. Я був ще підлітком, а він був приблизно мого віку – на рік старший чи молодший за мене. Дуже приємний хлопець, жвавий, чорнявий, завжди сміявся. Деякий час він був моїм найкращим другом. Пізніше сама думка про те, що така людина могла бути моїм найкращим другом, стала доказом наявності в мені якоїсь жахливої зіпсованості. Тому я забув про нього. Проте сьогодні він стоїть у мене перед очима.

Це було влітку, під час канікул. Його батьки поїхали кудись на вихідні, і я проводив ці дні в його будинку, розташованому

неподалік Коні-Айленду в Брукліні. Наша родина теж тоді жила в Брукліні, але в кращому районі, ніж Джої. Здається, ми вдвох валялися на пляжі, трохи купалися й спостерігали за напівголими дівчатами, свистіли їм і сміялися, коли вони проходили повз. Я певен, що якби хоч одна з них відреагувала на свист, навіть глибини океану не вистачило б, щоб втопити наш сором і жах. Але дівчата, без сумніву, здогадувалися про це – можливо, з того, як ми свистіли, – та ігнорували нас. Коли сонце вже сідало, ми вирушили по набережній до його дому, одягнувши штани на мокрі плавки.

Думаю, це почалося в душі. Я точно знаю, що відчув щось, коли ми дуркували в тій малій задушливій від пари кімнаті, хльоскаючи один одного мокрими рушниками, – щось таке, чого я ніколи раніше не відчував і що загадковим та невідразним чином стосувалося його. Пригадую, що мені дуже не хотілося вдягатися, і я списав це на спеку. Та все ж таки ми щось одягли, з'їли чогось прохолодного з холодильника та випили багато пива. Потім ми, певно, пішли в кіно, оскільки я не можу уявити собі іншої причини, з якої ми могли б вийти з дому. Пам'ятаю, що ми йшли темними тропічно-спекотними вулицями Брукліну – жар знімався з тротуарів і відбивався від стін будинків із силою, здатною вбити людину; здавалося, всі дорослі світу, верескливі й розпатлані, сиділи на ганках будинків, а всі діти світу вместилися на тротуарах або сиділи, звисивши ноги, на пожежних сходах; моя рука лежала на плечах Джої. Гадаю, я пишався тим, що був на голову вищим за нього. Ми йшли поруч, Джої сипав брудними дотепами, і ми сміялися. Дивно згадувати вперше за стільки часу, як добре мені було того вечора і як мені подобався Джої.

Коли ми поверталися додому тими самими вулицями, усе було тихо, і ми теж мовчали. У квартирі ми не розмовляли, сонно роздягнулися в кімнаті Джої й лягли спати. Я заснув і, гадаю, проспав досить довго. Але прокинувся від увімкненого світла й побачив, як Джої з несамовитою ретельністю роздивляється щось на подушці.

— Що таке?

— Здається, мене вкусив клоп.

— Ну ти й нехлюй. У тебе водяться клопи?

— Здається, один вкусив мене.

— Тебе колись раніше кусали клопи?

— Ні.

— Ну то спи. Тобі це наснилося.

Він подивився на мене широко розплющеними темними очима, роззявивши рота. Так, наче щойно довідався, що я був експертом з клопів. Я засміявся і схопив його за голову, як робив це бозна-скільки разів раніше, коли ми гралися або коли він мене дратував. Проте цього разу, коли я торкнувся його, у ньому й у мені відбулося щось таке, що зробило цей дотик не схожим на будь-який інший, які ми доти знали. І він не пручався, як зазвичай, а ліг туди, куди я його притягнув, — мені на груди. Я відчув, що моє серце страшенно калатає і що Джої тремтить на мені, а світло було сліпучим і гарячим. Я поворухнувся, щоб якось пожартувати, але Джої щось пробурмотів, і я нахилив голову, щоб розчути. Коли я опустив голову, Джої підняв свою, і ми, наче ненароком, поцілувалися. Тоді уперше в житті я по-справжньому відчув тіло іншої людини, її запах. Ми руками обплітали один одного в обіймах. Це було так, наче я тримав у руці якусь рідкісну знеможену, майже приречену пташку, яку мені дивом вдалося знайти. Мені було

дуже страшно, упевнений, йому теж, і ми заплющили очі. Те, що я згадав про це сьогодні так чітко й болісно, свідчить лише про те, що я ніколи по-справжньому про це не забував. Зараз я відчуваю в собі невиразний жахливий відгомін того, що так нездоланно вирувало в мені тоді, — сильний спраглий жар, тремтіння й таку щемку ніжність, що, здавалося, у мене розірветься серце. Але з цього вражаючого й нестерпного болю народилася радість — радість, яку ми подарували один одному тієї ночі. Тоді здавалося, що мені й цілого життя не вистачить, щоб здійснити з Джої цей акт кохання.

Але це життя було коротким, обмеженим тією ніччю: уранці воно закінчилося. Коли я прокинувся, Джої ще спав, згорнувшись біля мене на боці, як дитина, обличчям до мене. Він був схожий на немовля: його рот був напіввідкритий, щоки пашіли, кучеряве волосся темніло на подушці й напівприховувало його вологе кругле чоло та довгі вії, що злегка виблискували в світлі літнього сонця. Ми обидва були голими, і простирadlo, яким ми вкривалися, заплуталося навколо наших ніг. Тіло Джої було смагляве й спітніле — найпрекрасніше творіння, яке мені колись доводилося бачити. Я хотів доторкнутися до нього, щоб розбудити, але щось мене спиноло. Мені раптом стало лячно. Можливо, тому, що він лежав поруч так невинно, з такою цілковитою довірою; можливо, тому, що він був значно меншим за мене. Мое власне тіло раптом здалося мені огидним і нищівним, а збудження, що здійснювалося в мені, — потворним. Та понад усе — мені раптом стало страшно. На мене зійшло усвідомлення: *але ж Джої — хлопець*. Я раптом побачив силу в його стегнах, руках, вільно стиснутих кулаках. Сила, обіцянка й таємниця цього тіла раптом злякали мене. Раптом його тіло здалося мені чорним